Eerste Klankbordgroep De Zwijger Maandag 16 november 2020

Aanwezigen:

Leonie Wijers, Bewoner Hoven Oost
Toby Fallon, Bewonerscommissie Het Noorderlicht
Mark Feits, Winkeliersvereniging en Primera
Sezer Sagdic, Mimar Sinan Moskee Kooiplein
Wim Doove , Bewonerscommissie Het Noorderlicht
Alu Kundak, Bewonersvereniging Zwijgers van Noord (gedeeltelijk aanwezig en heeft later input geleverd)
Willeke Lekanne dit Deprez Facilitator/moderator namens Gemeente Leiden
Anneke Sluijter, Stedenbouwkundige Gemeente Leiden
Nienke Frijlink, Projectleider Gemeente Leiden
Jenny Streef, Projectsecretaris Gemeente Leiden (verslaglegging)
Marjolein Pijnacker, Wijkregisseur Gemeente Leiden
Nils Christa, MVRDV Stedenbouwkundig bureau voor gebiedsvisie
Laura Wille, Communicatie/Participatie voor beide corporaties - contactpersoon voor bewoners
Sandra van Straaten, Projectleider De Sleutels
Yasmin Engbert, Wijkmanager de Sleutels

Willeke Lekanne heet iedereen welkom en legt de spelregels voor een online bijeenkomst uit.

Fijn dat er een gemengde KBG is. Liever waren we live de wijk in gegaan, dit is ook aangeven in eerdere gesprekken. Dat gaan we zeker nog doen.

Nienke Frijlink legt de opgaven in het gebied uit.
Leiden heeft behoefte aan meer woningen, de woningbouwcorporaties moeten voor de toekomst nadenken over de wijze waarop de kwaliteit van de woningen op peil blijft , de gemeente wil graag onderzoeken hoe zij de Willem de zwijgerlaan beter kan inpassen en gezamenlijk willen de partijen de leefbaarheid verbeteren.
Door bewoners is bij verschillende gelenheden en participatiemomenten aangegeven dat er vooral behoefte is aan betaalbare woningen, betere oversteekbaarheid van de Willem de Zwijgerlaan en meer plaatsen voor ontmoeting en spelen.
De gebiedsvisie die we aan het maken zijn bestaat uit een aantal puzzelstukken. Deze leggen we apart voor aan de klankbordgroep en vragen naar voor- en nadelen per optie.
Het is in deze fase van de planontwikkeling vooral een zoektocht naar ruimtelijke en financiële mogelijkheden.

Tijdens het bespreken van de opties werd gevraagd waar de langzaamverkeersbrug geplaatst zou worden. Dat weten we nog niet. Omdat er nog zoveel onduidelijk is over het gebied, bespreken we liever de voor- en nadelen van de opties en volgt het in elkaar zetten van de puzzelstukken later.

Het thema voor deze avond is de Willem de Zwijgerlaan en er worden verschillende opties besproken.
De voor en nadelen van de opties staan in een schema hieronder.

Aan het eind van de avond is aan de aanwezigen gevraagd of dit goed werkte. Er wordt gevraagd om de stukken van te voren te verzenden. Antwoord gemeente: Omdat dit nog geen definitieve plaatjes zijn, delen we ze graag op de avond zelf. Als het plaatje niet duidelijk is, kan er altijd ingezoomd worden.
Er werd door een van de aanwezigen aangegeven dat juist verkeerde plaatjes onrust kan veroorzaken (er stond een heel oude afbeelding bij een facebookbericht). Dat willen we graag voorkomen. Als de scenario's duidelijk zijn zullen we deze delen met de klankbordgroep en ook met de bewoners.

De aanwezigen geven aan dat deze manier goed werkbaar is en vinden het fijn om op deze manier te kunnen meedenken. Inspirerend.
Er is wel een onduidelijke overlap met het ontwikkelperspectief Noord.
Antwoord gemeente: Het ontwikkelperspectief is een toekomstplan voor heel Leiden Noord en daar worden onderwerpen als woonsegmenten, voorzieningen en mobiliteit globaal beschreven. Deze gebiedsvisie gaat over een kleiner gebied in Leiden Noord en de onderwerpen worden concreter beschreven.

Optie	Voordelen	Nadelen
Hoge langzaamverkeerbrug over de WdZ	Waarschijnlijk goedkoop Veilig en overzichtelijk	Toegankelijkheid minder validen door de hoogte De lange hellingbaan neemt veel ruimte in beslag. (Bezorg)brommers en fietser gaan daar te hard
Zwarte Pad variant	Beter toegankelijk Mooie tussenoplossing Mogelijkheid voor biodiversiteit en groen Veilig voor langzaam verkeer Makkelijker oversteekbaar	Duur waarschijnlijk omdat de auto naar beneden moet (verdiepen weg) Weg moet nog een keer omhoog en omlaag (Cartbaan) Luchtkwaliteit en geluidsoverlast in de wijk Overlast tijdens werkzaamheden
Volledige ondertunneling	Ideaal! Mooi, duur (maar dat maakt niet uit) Groen minder auto's minder stank Veel beter voor de leefomgeving Ideaal voor langzaam verkeer	Geen nadeel

	Kun je er huizen op zetten? Zoals bijvoorbeeld in Den Haag? Beste optie: Volledige overkluizing. Komt er een park, mensen kunnen er zitten en dan kunnen kinderen er spelen. Meer ruimte en bewoners kunnen elkaar ontmoeten.	
Fiets en voetgangerstunnel	Tunnel zier er mooi uit Leefbaar door meer groen Weg nog te prominent aanwezig (uitlaatgassen) Schuilen bij regen Goed voor fietsers	Helling (hoogteverschil) voor mindervaliden Veiligheid (in de avond) hangplek Slechtste optie

Tweede Klankbordgroep De Zwijger Maandag 23 november 2020

Aanwezigen:

Leonie Wijers, Bewoner Hoven Oost
Toby Fallon, Bewonerscommissie Het Noorderlicht
Mark Feits, Winkeliersvereniging en Primera
Adrian Wolffgramm AH Kooiplein
Sezer Sagdic, Mimar Sinan Moskee Kooiplein
Willeke Lekanne dit Deprez Facilitator/moderator namens Gemeente Leiden
Anneke Sluijter, Stedenbouwkundige Gemeente Leiden
Nienke Frijlink, Projectleider Gemeente Leiden
Jenny Streef, Projectsecretaris Gemeente Leiden (verslaglegging)
Marjolein Pijnacker, Wijkregisseur Gemeente Leiden
Nils Christa, MVRDV Stedenbouwkundig bureau voor gebiedsvisie
Laura Wille, Communicatie/Participatie voor beide corporaties - contactpersoon voor bewoners
Sandra van Straaten, Projectleider De Sleutels
Yasmin Engbert, Wijkmanager de Sleutels

Introductievraag: Hoe ziet je vervoer eruit in 2035 en hoe verschilt dat van nu?

- Fiets, scooter, auto. Niet anders dan nu.
- Elektronisch/hybride verkeer, geen diesel/benzine. Vervoer over de weg minder, meer thuiswerken. Minder door de lucht.
- Meer elektrisch. Vooral fiets, of elektrische deelauto

Aan het eind van de bijeenkomst is gevraagd: Wat kan er beter?

- Doe iets met de inbreng. Dat we niet over 5 jaar zeggen dat er niets mee gedaan is.
- Prettig – gaat goed via teams. Complimenten dat dit kan binnen de mogelijkheden.
- Efficiënt via teams
- Snelheid was erg prettig.

Mobiliteit	**Voordeel**	**Nadeel**
Doorgaand auto’s	• Gemak auto voor de deur • Toegankelijkheid • Boodschappen voor de deur (maar is niet de toekomst) • Als de LRN doet wat hij moet doen, dan verkeer minder in de wijk. • handig om met de auto overal te komen	• Zicht op blik, minder natuur • Gevaarlijke situaties • Stikstof • minder natuur, veel zicht op blik • gevaarlijkere situaties voor fietsers • minder ruimte voor spelen en groen (milieu) • niet bevorderlijk voor biodiversiteit • We willen het anders, en dit is precies hoe het nu is
Tussenvorm Autoluw	• Betere optie: Bereikbaar en toch leefbaar. Kinderen en mensen op straat op 1. • Goede optie. Wel wat autoverkeer. Eigen parkeergarage. Niet iedereen heeft een auto en dat wordt minder (deelauto). • Voor bewoners handig dat ze op eigen terrein auto of fiets dichtbij hebben (in Nieuw Leiden) • Lijkt op binnenstad situatie • wel bereikbaar als het echt moet, maar niet overal • Leefbaarheid voor kinderen en mensen op straat. • Wel ruimte voor online bezorgingen • Ideaal: weinig auto's, brede stoepen, en rond de randen van de wijk kun je dan de auto's concentreren. • Geeft veel rust • Tijdloos OV is dan een goeie aanvulling: bus die 'altijd' gaat	• Weinig nadelen • Brandweer en ambulance moet er nog steeds door heen kunnen, moet niet vastlopen voor uitvoerende diensten. • Minder parkeerruimte (niet echt probleem. • Afstand tot eigen vervoersmiddel. • minder parkeren, maar dat past misschien bij de toekomst met minder auto's en meer autodelen. • Afstand tot de auto groter. Dus wel parkeerplekken voor autodelen maken, en parkeerplekken onder de woningen

	•	
Autovrij (voetgangers fietsers)	• Ziet er prachtig uit, heel aantrekkelijk • Weinig tot geen uitstoot, voetgangers en fietsers op 1 • Hier is wel vraag naar voor mensen die geen auto hebben. • Mensen kiezen ervoor om zo te gaan wonen, dus die vinden het niet erg om hun auto verder weg te parkeren. • Geen blik op straat • Veiligheid voor kinderen	• In Leiden Noord zijn er hekken als parkeeringang, dat geeft afstand tot de straat. Weinig sociale interactie daardoor. • Niet toegankelijk voor noodverkeer. • Zorg voor een goed mix. • Mensen willen mobiel blijven en geen 10 minuten lopen naar de auto. • Parkeerkelders moeten een goeie voorrangsregel hebben, en dus niet heel hard de garage uitscheuren.
Andere mobiliteit	• We zijn binnen 20 minuten op de hele wereld (want vlak bij Schiphol) • OV verbeteren • Deelfietsen zijn al goedkoper dan een eigen fiets kopen	• Autodelen goedkoper maken en dichterbij.
Parkeren	• **Voordeel**	• **Nadeel**
Ondergronds	• Mooiste optie maar duur • Auto uit straat – automatisch opladen • Er kan op gebouwd worden • Automatisch elektrische auto’s opladen (is de toekomst)	• Duur (helaas) • Uit het zicht dus misschien verdachte zaken (in garage)
Buiten op straat	• Je kunt voor je huis parkeren	• Blik in zicht, milieu • Je kunt niet spelen, overal staan auto's • Hier willen we juist vanaf, dat is nu het probleem • Er gaan mensen in de wijk parkeren die naar het centrum gaan fietsen • Mensen hangen rond om of in hun auto, dat geeft overlast
Op maaiveld, maar overdekt	• Meest kansrijke optie. Groen op de daken. Of je kunt erop bouwen.	• Hangt van uitwerking af. Voorbeeld Hoofddorp ziet er goed uit. Hoogwaardig

	• Veel groen auto uit het zicht. • Creatieve oplossing voor een probleem dat de auto uit het straatbeeld moet. • Lijkt wel een brug over de Leidse Ring – kan er dan op gebouwd worden? • Misschien een brug met 2 aangrenzende parkeerdelen aan de rand van de wijk • Mooie oplossing: moderne stadswijk, met groen en wonen en dan onder parkeren uit zicht	
Parkeren in het gebouw (opgetild)	• Flexibiliteit, want kan daarna vervangen worden door iets anders b.v. huizen/winkels • Als je bepaalde bewoners wilt aantrekken dan moet je ook parkeeropties hebben. • Is er nu ook al op Kooiplein, dat werkt goed, winkels, laagje parkeren en dan erboven wonen, moet je wel de hoogte in gaan.	• Niet mooi – doe dan maar een parkeergebouw.
Parkeertoren	• Kan snel worden afgebroken – flexibel er kunnen daarna huizen op • Handig want dan kan de functie van de garage worden veranderd als we echt minder gaan autorijden.	• Heel lelijk, ook voor het straatbeeld dat we willen maken, het wordt er niet fraaier op • Je mist nog steeds de ruimte om daar te bouwen, te vergroenen • We willen meer woningen maken, en in een parkeertoren kun je niet wonen, zonde van het grondbeslag

Derde Klankbordgroep De Zwijger Maandag 30 november 2020

Aanwezigen:

Leonie Wijers, Bewoner Hoven Oost
Toby Fallon, Bewonerscommissie Het Noorderlicht
Mark Feits, Winkeliersvereniging en Primera
Willeke Lekanne dit Deprez Facilitator/moderator namens Gemeente Leiden
Anneke Sluijter, Stedenbouwkundige Gemeente Leiden
Nienke Frijlink, Projectleider Gemeente Leiden
Jenny Streef, Projectsecretaris Gemeente Leiden (verslaglegging)
Marjolein Pijnacker, Wijkregisseur Gemeente Leiden
Nils Christa, MVRDV Stedenbouwkundig bureau voor gebiedsvisie
Laura Wille, Communicatie/Participatie voor beide corporaties - contactpersoon voor bewoners
Sandra van Straaten, Projectleider De Sleutels
Yasmin Engbert, Wijkmanager de Sleutels

Vraag intro: Hoe gebruik je de openbare ruimte:

Noorderpark, wandelen met de hond, en de skatebaan, wandelen met visite. Veel biodiversiteit, vogels, zwanen, snoeken in de vijver. Belangrijke sociale functie, je ontmoet mensen uit de wijk, maakt een babbeltje. Dat is de kracht van een park met alle bebouwing en drukte eromheen een stukje rust.

Recreatief, in de zomer om te fietsen. Lekker groen. Met vrienden wandelen, zoekt dan natuurgebied op. Die volkstuinencomplexen in de stad, kan dat niet wat verderop?

Prestatie en bespreking van de bouwstenen Openbare ruimte en stedelijk weefsel.

Voor de opmerkingen zie de tabel.

Afsluiting :

Inzicht: Hoe wonen mensen samen, dat is een belangrijk puzzelstuk.

Er wordt een verslag gemaakt van deze bijeenkomsten, dat wordt rondgestuurd naar KBG.

In de projectgroep gaan we bouwstenen onderzoeken en keuzes maken wat in dit gebied meest kansrijk is. Deze gesprekken worden daarin meegenomen. Omdat alles op elkaar van invloed is, is het een moeilijke opgave om een goede afweging te maken. Omdat er keuzes gemaakt moeten worden willen we dit graag toelichten aan de KBG. Dit zal in februari/maart zijn.

Daarna volgens verschillende informatiesessies hopelijk live, maar dit is uiteraard afhankelijk van de situatie waarin de coronacrisis verkeert op dat moment.

Openbare ruimte	**Voordeel**	**Nadeel**
Een centrale openbare ruimte	• Mooie kans: Willem de Zwijger overkappen en dan een mooie openbare ruimte erop. • Veel sociale controle, balkons kijken uit op het binnengebied. • Je kunt hier ook evenementen organiseren, goed voor ondernemers en voor ontmoeting bewoners. Dan moeten het wel open vlakken zijn die groot genoeg zijn hiervoor • Leuk, maar wel belangrijk dat het toegankelijk is voor alle groepen mensen: dus geen trappen ed.	• Dag en nacht is het druk in het park als je maar 1 plek doet • Geeft een risico van overlast • Als de bebouwing dan te dicht is vraagt dat weer om camerabewaking enzo • Wel van belang dat het groen is en niet al te stenig • Je hebt als bewoner te weinig keuze, er is maar 1 plek waar je naartoe kunt • Bewoners laten kleine kinderen zelfstandig buiten spelen, omdat ze van bovenaf kunnen toezien op de veiligheid. Maar of zij inderdaad toezien is maar de vraag.
Verspreiden openbare ruimte Stratenpatroon met hier en daar een plekje	• Je kunt er veel in kwijt • Betere spreiding van mensen en verschillende groepen, zodat je de kans op overlast verkleint • Het is makkelijker om het schoon te houden, het is niet 1 grote massa • Je kunt ook wat culturele spreiding maken, zodat verschillende groepen (bv jongeren) een plek hebben die hen aanspreekt • Je hebt keuze als persoon: waar wil ik vandaag gaan lopen/zitten/spelen	• Veel verschillende pleinen kunnen ook hangplekken worden • Invulling iig niet met steen • Ruimtebeslag, je hebt allemaal stukjes grond die alleen een groenfunctie hebben. Maar zorg b.v. dat het gebruikt kan worden (bij school b.v.) • Onderhoud! Het moet er niet onverzorgd uitzien, dan heeft het een averechts effect.

	• Iedereen heeft op loopafstand een stukje groen, is makkelijk toegankelijk. Is wel belangrijk dat het bijgehouden wordt. • Mooi dat het kleine ruimtes zijn, en dat er meer plekken zijn. Als het ergens druk is kun je naar een andere plek. • Mensen worden blij van groen zien, en minder blik en woningen. Je hebt dan het idee dat je in een groene omgeving woont.	
Een groot openbaar tapijt Niet meer onderscheid van straten en plein. Tuinen gaan samen met openbare ruimte	• Je forceert een groene mix. Waar mensen niet participeren kun je toch een groene golf creëren. Als je het in 1x aanlegt dan is het er voor iedereen, en dan hoef je niet veel moeite te doen om het te onderhouden. • Je kunt er ook meer woonvormen in kwijt. • Heel groen, fijne beleving, hoge (woon)blokken uit het zicht. • Mooi aanzicht om veel groen te hebben, het zou ook goed zijn voor het centrum, daar is weinig groen.	• Geeft gevoel van jaren 70 galerijflats met veel onpersoonlijke openbare ruimte • De ruimte wordt anoniem, en dat kan de leefbaarheid negatief beïnvloeden • Veel werk om bij te houden, hoe hou je dat goed, dan gaan kleine stukjes makkelijk verloederen. • Let op hangjongeren
Openbare ruimte insluiten in de bouwblokken	• Mensen leren elkaar makkelijker kennen, dat is goed voor de participatie en voor de leefbaarheid. • Is prettig voor families/kinderen, en bv ouderen. Zodat je een veilige plek hebt, waar overzicht is. • Het is wel mooi • Als je het afsluit is het erg leuk, veel sociale controle. Voor gezinnen beneden, is mooie optie.	• Het is klein, dus komt er dan wel zon, dat is van belang. En niet te grote bouwlagen, hoe hoger hoe groter de binnenruimte moet zijn • Niet teveel verstenen • Het moet dan wel een beetje matchen wie er bij elkaar wonen, zodat mensen hetzelfde idee hebben van hoe je de binnentuin gebruikt • Als het alleen een grasveld is wat alleen gemaaid wordt heb je er niet aan. Moet wel gericht zijn op ontmoeting en dagelijks gebruik

	• Het kan heel gezellig zijn, mensen zetten hun stoel buiten. Zo leer je de buren echt kennen.	• Het is niet echt privé, de hele buurt kan er gebruik van maken, en dan krijg je op de populaire plekken hangjongeren. Dan moet je het afsluiten met een hek.
Bebouwing		
Bouwblokken losstaand	• Meest passend bij groen tapijt • Veel mogelijkheden voor de stad – niet voor hem persoonlijk • Mooi – veel groen. • Jaren 70 gevoel – anonieme openbare ruimte. • Mooi – wel kwalitatief uitvoeren. • Groen mooi – raampjes aan de zijkant • Veel mogelijkheden voor de stad: veel groen. Kan mooie combi zijn met de groene tapijt vorm • Hoge torens, levert woongelegenheid op • Veel flats dus dat is positief	• Jaren 70 gevoel, grote bouwblokken, anonieme openbare ruimte • Galerijflats moeten we niet naar terug, die hebben we net gesloopt. • De delen van de flats die geen zicht hebben op de openbare ruimte, dat kan verloedering opleveren • Veel hele hoge bouw, dat creëert windtunnels (gevaarlijk voor fietsers) • Weinig kansen voor andere woonvormen, want er zijn weinig mogelijkheden voor diversiteit woonvormen • Hoe hoog worden de flats?
Grotere blokken met openingen	• Kan ook mooi zijn, maar er is meer voor nodig dan alleen vernieuwing. Er zijn ook sociale verandering nodig. • Gemengde gestapelde bouw kan kwalitatief mooi zijn: veel woonvormen, kansen voor en grondgebonden woningen en flats. • Veel diversiteit waardoor je een gemengde buurt kunt maken waar veel verschillende mensen kunnen samenwonen	• Veel risico voor overlast • Je krijgt de clubjes jongeren die op plekjes gaan hangen • Hoog bankjesgehalte: en daar gebeurt van alles: alcoholisten, drugsdeals, blowers. Risico op leefbaarheidsproblemen. • Woningen onbereikbaar maken voor de overlastgevers, dus geen portiekjes etc.
Gesloten bouwblokken	• Rust (in vergelijking met 2) • Het is afgesloten, dus veiliger • Makkelijk schoonhouden	• Gesloten straten, kan unheimisch ogen kan een soort blokkade worden

	• Geen auto's die erdoorheen rijden (Leidse Hofjes) • Schoonhouden is makkelijker • Je kunt je directe buren goed leren kennen • Je kan goed functies scheiden: parkeren eronder, dan ondernemers/maisonnettes en erboven wonen • Heel mooi, je kunt mooie architectuur maken • Je kunt het heel mooi groen maken Deels eigen tuintje mogelijk?	• Alles is gedeeld, een combi zou mooier zijn, dat je ook een stukje privé hebt, een eigen buitenruimte die overloopt in de binnentuin. • Iedereen kan erin lopen, dat kan leiden tot leefbaarheidsproblemen.